

stal dobrým. Měšťák cucá dnes z této nemilé příhody ctnost. Vytvářel prostě a se vši tvůrčí naivností nové lidství, proto jsme ho milovali, nevytvořil však nového tvaru. Těsně za ním počíná opravdu nové a velké umění.

(*Artuš Černík, František Halas,
Bedřich Václavěk*)

(Pásmo 1, č. 7–8, únor 1925)

V posledním Pásmu vyrazil kdosi nepodepsaný s výkřikem „Dosti Wolker“: Tváří se sice, že je to diktováno „pocitivostí k básníkovu dílu“, a polemizuje s několika větami úvodního provolání Hosta (4. číslo), dokazuje z nich ironický osud básníků: on, revolucionář, je postupně zbavován své buřičské ožehavosti a přetvářen v národního básníka: „jeho proletářské buřičství se mu odpustí za jeho uměleckou nevybojnost“. Ale těsně za ním počíná opravdu nové a velké umění a toto umění je prý tísněno a potlačováno těmi, kdo žijí s mrtvým, kdo jej uctívají jako největší básnickou individualitu generace.

K tomuto provolání máme několik poznámek:

1. Je trochu pošetilé vzpírat se proti asimilačnímu procesu, jímž si davy zkonzumují básníka: učiní-li z revolucionáře národního básníka, stala se do jisté míry revoluční myšlenka živou konstantou národního bytí — a na druhé straně: básník sám svým vývojem ospravedlnil tuto formu asimilace.

2. Je trochu pošetilé tvrdit, že Wolker byl posledním velkým špatným básníkem ideologickým. Předpokládá to určitou jasnoživotnost do budoucnosti a proroctví, že iracionální romantismus poetismu, fantaisismus nadrealismu atd. atd. je jediné velké umění budoucnosti. Nechceme prorokovat, ale je dost možné, že poetismus vystačí tak na deset let — ovšem po velkých změnách — a že pak přijde poezie, jež bude chtít být

opravdu konstruktivistická — jež bude chtít, aby v tvůrčím procesu se uplatnil i rozum. A pak dojde k nové formě ideologické poezie — a Wolker se pak stane zase „velkým předchůdcem“, zatímco poetisté upadnou v hlubokou nemilost davů. Ona ta logika vývojová bývá opravdu často velmi nelogická. A pravidelně se po čertech málo stará o lidská přání a proroctví.

3. Proti velkému zjevu Wolkerovu možno postavit tři básnické individuality, jež ho přežily: Nezvala, Seiferta, Biebla. Jde-li Biebl vlastně cestou Wolkerovou — a leckde dnes i nad Wolkera —, zbývají Nezval a Seifert. Seifert je dnes na takovém rozcestí vývojovém, linie jeho díla je dosud tak roztrpená, že nelze se odvážit soudu, že by byl Wolkerovi rovnocenný v silách tvořivých. Tedy Nezval. Snad. Připouštím. Je to básník — a jeho hodnota je nemalá. Ovšem: Wolker je větší básník. Nezval větší *umělec*. Životní kořist Wolkerova byla větší než Nezvalova, jež je příliš koncentrovaná formou. Není tedy pravda, že teprve po Wolkerovi roste velké a moderní umění. Velikosti Wolkerovy sotva dosahuje. Je-li dnes modernější — bude jím zítra?

4. Devětsil nemá dnes právo házet po odpůrcích měšťáky atd. Sám opustil proletářské umění. Je sám měšťáčtější, než připouští.

5. Tedy ne: „Dosti Wolkera“. Spíše: „Více Wolkera“. Odpověď na otázku, jež Wolker kladl, novými lyrickými činy! Wolker je jeden z kořenů naší lyrické tradice. Jde-li se dnes od něho, vrátí se za několik let vývoj k němu. Na tom Pásmo nic nezmění.

(Host 4, č. 5, únor 1925)

„Básník začne ‚patřit všem‘, až už své boje vyhraje, zemře a je tak dlouho mrtev, že nemůže protestovat proti všem těm, kteří počítajíce s čítankovou slávou jeho jména (ne díla) a se setrvačností obecné úcty, beztrně si podle svého přistřihují jeho pravdy, jeho myšlenky každý naráží na své kopyto, aby sloužily jejich zájmům a zájmečkům, ať jsou již jakékoliv.“
(Jiří Wolker ve Varu r. 1922.)

(Pásmo 1, č. 10, duben 1925)